

ההולך ברחובה של עיר בשבת ויודע בוודאי שיש קעמער'ס בקאר'ס אשר ידלקו אוטומאטי'ש על ידי ההליכה של האדם, אם מותר לעבור שמה

הולך ברחוב וחושש דיש קעמער'ס

הבאנו בגליון הקודם, באדם המהלך ברחוב העיר בשבת וחושש דיש קעמער'ס בקאר'ס העומדים ברחוב, ופעולת הקעמער'ס היא שבעת שהאיש מתקרב וחולף בהליכתו סמוך לקאר'ר זה נדלק **אוטומאטי'ש**, ואמרנו שמותר לעבור ואין צריך לחשוש שמה יש קעמער'ס הנדלק עתה בעת ההליכה, וביארנו זאת משום מתעסק - שאף גם לשיטת רעק"א האוסר מתעסק בכל מקום מקיל לענין מלאכת שבת, יעו"ש.

הולך ברחוב ויודע בוודאי שיש קעמער'ס

ועכשיו נצטעד קדימה לציוור שאין לנו ההיתר של מתעסק והיינו באופן **שיודע בוודאי** שיש קעמער'ס בקאר'ס שעומדים ברחוב, וזה בוודאי ידלק ע"י ההליכה של האדם. וגם יתכן שלאדם עצמו יש בקאר'ר שלו קעמער'ס ויש לו רצון שזה יפעל בשבת וידלק בעת שעובר אדם סמוך לקאר'ר כי חושש מגנבים וכדומה, האם מותר לילך ברחוב ולעבור ליד הקאר'ס כדרכו בכל יום ועל ידי זה יגרום בוודאות שידלק הקעמער'ס, או שיש איסור בדבר ויש לו להתאמץ ללכת בדרך אחרת.

שיטת הרשב"א בצד בשבת ועושה הפעולה ממילא

ויבאר הדבר עפ"י מחלוקת הראשונים לגבי איסור צידה בשבת, והוא בציוור של אדם הסוגר דלת ביתו כדרכו בכל עת ועכשיו יש צבי בתוך הבית, וכנ"ל האדם היה סוגר אותו מבלי שיהיה הצבי בתוכה דכן דרכו תמיד לסגור הדלת בלילה או ביציאתו מביתו וכדומה, **דשיטת הר"ן** (וכן מבואר ברש"י) **הוא דיש איסור בדבר** דלמעשה סוף כל סוף הרי הוא צד את הצבי, אמנם **הרשב"א חולק וסובר דמותר**, היות דבלאו הכי יסגור את דלת ביתו, א"כ אין כוונתו משום צידת הצבי אלא משום דכן הוא דרכו תמיד, דהא אפילו גם בלעדי הצבי בבית היה סוגר ונועל הדלת ולכן מותר.

אפילו שנהנה ממלאכה זו

ומסיף הרשב"א ואומר עוד, **דאפילו אם מכוון לצוד הצבי** ורוצה בכך, אמנם למעשה היה סוגר הדלת גם בלאו הכי כי כן דרכו תמיד וכנ"ל, מותר הדבר ואין זה נכנס כלל במחלוקת של דבר שאינו מתכוון. משום דהכלל הוא, דאם יעשה הפעולה בלאו הכי שפיר סגי ומותר, ואיסור צידה הוא רק באופן שלא היה עושה זאת בלאו הכי אלא סוגר ונועל הדלת **רק בעבור צידת הצבי** אז אסור הדבר.

וכך גם הוא הדבר, במכונת water tank, שהדרך שהיא פועלת היא שבעת שמוציא האדם מים חמים מהברז מיד נכנס לתוך tank מים קרים אשר מתבשלים בתוכה ונעשים גם כן למים חמים.

ולשיטת הרשב"א אם אין כוונת האדם שיכנסו מים קרים להתבשל להיות למים חמים דיש לו מספיק מים חמים לכל השבת ומטרתו עתה היא רק שיצאו מים חמים מהברז שרוצה להשתמש בהן, מותר לכתחילה להשתמש בזה, דהלוא האדם אינו רוצה וצריך שהמים הקרים החדשים יתבשלו עתה, אלא דרוצה עתה רק במים החמים, ואין כוונתו ומטרתו שיכנסו שם מים חדשים, אלא דכך פועל הכלי הזה, והוא היה מוציא המים חמים גם בלי שנכנס שם המים קרים, אזי מותר לרשב"א ואין זה נקרא בישול (אמנם ב tank שבעת שאני מוציא מים חמים מהברז אני גם מדליק קנעפע"ל שעושה פעולת בישול מחדש למים שבתוך ה tank (switch) זה לכו"ע אסור כי זה פעולה בידיים לבשל בשבת).

וכנ"ל אפילו יש לו תועלת בכך ומכוון לזה, אמנם **הוא היה עושה זאת בלאו הכי** גם בלי הרצון של המים החדשים מותר. (ורק באופן שכל כוונתו היא משום המים החדשים וכגון שחסר לו מים חמים וכוונתו השתא שיכנסו מים קרים בהמשך ויתבשלו המים ויהיה לו מים חמים נוספים, אזי אסור).

להלכה לא נקטינן הרשב"א

וכל זה הוא לשיטת הרשב"א דמתיר, אך הלכה למעשה בשו"ע פסקינן כשיטת הר"ן דחולק על הרשב"א ואוסר זאת.

הליכה אין זה נקרא פעולה לגבי דבר זה

והנה אף להלכה שאנו פוסקים כהר"ן מצינו בהפוסקים דיש נפקותא במהות הפעולה שהאדם עושה, ולדבריהם כל המחלוקת של הרשב"א והר"ן זהו רק בעושה **פעולה** ומלאכה, אך **בהולך** לדרכו מבלי לעשות כל פעולה של מלאכה, אין מחלוקת בדבר ומותר לכו"ע, דהליכה אין זה מיקרי 'פעולה', וכן פסק מרן ה"שבט הלוי' וכן הסברה נותנת.

וכגון באדם ההולך בשבת בדרכו הקבועה, וכעת אין שום ליי"ט ברחוב וחושך ברחוב, וע"י הליכת האדם ידליק ליי"ט, אין **מחלוקת בדבר וכולם מודים להרשב"א דמותר**. דכנ"ל הליכה אין זה מקרי פעולה שעושה ומותר לכו"ע באופן זה שאינו מיכוון לילך כאן בשביל הדלקת האלקטר'י

דווקא.

אמנם באופן שהאדם כלל לא היה עובר אותה דרך, ורק עתה בגלל שיודע שחושך במקום שהוא עובר ורוצה לילך במקום מאור, ויודע שברחוב האחר יש ליי"ט שיודלק ע"י הליכתו ממילא עובר שמה בדייקא כי רצונו שידלק העלקטר'י, וודאי שאסור לכו"ע כי גם הרשב"א מודה דיש איסור היכא שכל כוונתו בהמעשה הוא בשביל המלאכה.

הלכה למעשה

הלכה למעשה: אף באופן שיודע האדם בוודאי שיש קעמער'ס בקאר'ס ברחוב או ליי"ט אשר ידלקו בעת שיעבור האדם סמוך להם - זה תלוי בטעמו וכוונתו בהליכתו באותו רחוב, דאם עובר שמה דייקא משום רוצה שידלק הקעמער'ס או הליי"ט זה אסור, אך אם מהלך כדרכו, מותר ללכת ברחוב העיר בשופי ואפילו שיגרום על ידי זה שיפעל הקעמער'ס או הליי"ט.

[אכן האדם בעצמו בעל הקעמער'ס או הליי"ט וכדו' אם מותר לו לכתחילה לישארם באופן כזה שידלקו בעת שילכו בקרבם ויסמוך על היתר זה, זהו כבד נידון רבוותא ויש ליישב בדבר הרבה.

ואבאר דברי, דהנה ישנם אלו תלמידי חכמים שהמחפשים למצוא היתר לכתחילה להשתמש בסעלפון"ן בשבת, וזאת על ידי התרים דחוקים של גרמא וכדומה. ואמינא ואומר להם שאין זה נכון כלל, דהא יש תשובת מהרש"ם אשר דן בעת שיצא **הבא"ן** בעולם בראשית שנות הת"ר לפ"ק, והיו אלו שרצו להתיר שמותר לעלות על הבא"ן בשבת בווארשא ולרדת בקיוב, ואפילו שיושב על הבא"ן שעות רבות בעצם יום השבת, כי סברו שאין הוא עושה בזה כלום, ואמר על זה המהרש"ם דאפילו שיתכן שאפשר למצוא היתר בדבר, אמנם זה זלזול חמור בכבוד השבת וזה דבר מכווער לעשות כזה בשבת.

ולכן על אף שאיני מאמין שיתכן באמת למצוא היתר להשתמש בסעלפון"ן בשבת, בכל זאת אף אם ימצא איזהו היתר דחוק על ידי המצאה גדולה של גרמא וכדומה, מכל מקום הרי אין לך זלזול בכבוד השבת יותר מזה ואין הקב"ה רוצה בזה. וכך גם בבעל הקעמער'ס הנפעל בשבת, גם אם מותר לעשות כך בשבת ולהשאירו דלוק ולסמוך על ההיתר הזה שעובר בדרך הזה בלאו הכי ועל ידי ההתירים הנ"ל, אמינא ואומר שאין זה מכבוד השבת ויש בזה זלזול בכבודה. אמנם באינו יכול וצריך מאוד לזה וכגון בחושש מגנבים וכדומה, וצריך זאת באופן חשוב מאוד אזי יש לסמוך על היתר זה].